

אורות פלא

סכין
לחירות
כתבי רבינו
אליעזר פאפו
דע"א, מו"ס
"פלא יועץ"
ועוד

אורות פלא

מתורתו של רבינו אליעזר פאפו זי"ע, מח"ס "פלא יועץ"
לְקַט דְּרוּשִׁים וּמֵאמְרֵי מוֹסֵר, שְׁנִלְקְטוּ מִתּוֹךְ סִפְרֵיו

פרשת ויצא תשפ"ו

כרע מנפשיה (ירושלמי ברכות פ"ב ה"ד), וכי מטי ל'עושה שלום' פסע שלוש פסיעות מנפשיה [תרגום] - מחזיקים אנו טובה לראשנו שבאשר מגיע בתפלה למודים הוא כורע מעצמו, וכאשר מגיע ל'עושה שלום' פוסע מעצמו שלוש פסיעות [אבל לפעמים על ידי בלבול מועט יכול לטעות ולדלג מברכה לברכה מחמת תבואת שיש דומות, או מ'מודים' ל'מודים' דרבנן] וכדומה, והאמירה עם הספר מועיל מאד לכונה, שאם יהיו עיניו משוטטות בודאי לא יבין כלל, כי על כל דבר שיראה, אי אפשר שלא יבוא לו איזה הרהור, והרהור גורר הרהור אחר הרהור עד שישתומם האיש לומר מהיכן באתי להרהור זה, ושזה עוד זמן למצוא מהיכן בא לו זה ההרהור, ובין כך ובין כך התפלה עוברת. אבל אם "אמר עם הספר" - "ישוב מחשבותי" (אסתר ט, כה), ובלבד שיכרת ברית שלא יסתכל כלל לחוץ, וימצא תועלת לכונה בתפלה, אם לא פולה, מקצתה, וכתוב (איוב כב, כט) "ישח עיניו יושיע", והבא לטהר מסייעין אותו.

וגם בחזרת השליח צבור, טוב שיהא הסדור פתוח בידו, להיות אגזיו פקוחות על מה שאומר השליח צבור.

ויקץ יעקב משנתו ויאמר אכן יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי. (כח טז)
אמרו רבותינו זכרונם לברכה (בראשית רבה פ' ט): אל תקרי משנתו אלא ממשנתו. פרוש, שלא יקיץ אדם משנת אולתו אלא על ידי משנתו עסק התורה, ועל ידי התורה שכינה עמו ואין חטא בא על ידו.

"ויאמר אכן יש ה'" על ידי "המקום הזה" הוא בית המדרש, וגם יש ה' במקום הזה שיקנים תדיר "שויתי ה' לנגדי תמיד" (תהלים טז ח), ועל ידי זה יקנים כל תרנג"ג מצות עשה ולא תעשה אשר כלולים בשני דברות ראשונות "אנכי" ו"לא יהיה לך" מפי הגבורה שמענו, שיקבל עליו על מלכות שמים לקיים כל מצות עשה, ושלא יקבל היצר הרע לאדון ופטרון לעבר עברה שעובר על "לא יהיה לך אלהים אחרים" (עי' זהר ח"א רכו): וזה על ידי השראת שכינה על ידי עסק התורה, "אנכי לא" ירמו לעשה ולא תעשה, "ידעתי" וגזרתתי בסור מרע ועשה טוב.

ויפגע במקום וילן שם כי בא השמש ויקח מאבני המקום וישם מראשיתיו וישב במקום ההוא. (כח יא)

יעקב תקן תפילת ערבית, שנאמר ויפגע במקום וילן שם ואין פגיעה אלא תפלה, שנאמר ואתה אל תתפלל בעד העם הזה ואל תשא בעדם וזה ותפלה ואל תפגע בי (ברכות כו).

מאחרין תפילת ערבית במוצאי שבת, כדי להוסיף מחול על הקדש. ואפריון למטיה [ומגיעו שבה] מהחול שעושהו קודש, ומן הרשעים שמאחר דינם, שאף על פי שאחרים עשו אותו חול, מכל מקום נראה שכל זמן שלא גמרו כל ישראל מהניח קדשת שבת, אין הדין חוזר עליהם בכל תוקף, וכל אחד שמאחר פועל טוב ופעלתו לפניו. שכפי מה שהתנהג להוסיף מחול על הקדש בחיי, ככה מוסיפין לו במוטו. דגם הצדיקים יש להם עליה בשבת

ויוודים מעליהם בחול. וכל כך גדל הנאת העליה בשבת, ותוקף דין הרשעים בגיהנם, שאפלו רוח רגע במימריה עולה לחשבון גדול. ולכן אזהרה שמענו להאריך בעניית ברכו.

והחי יתן אל לבו, ולא יפן אל רהב"ם, להיות להוט אחר שתית הקאו"י ומעלה עשן, ולהיות מקדים ומקיר באמירת ערבית, כי נפש הוא חובל. ואשר יתן מוס באדם, כן יעשה לו. ולא לחנם אמר רבי יוסי (שבת קיח): והא חלקי ממכניסי שבת בטבריה ומוציאי שבת בצפורי, שמע מינה שהמקדים בהכנסה ומאחר ביציאה, מה טוב חלקו.

וכתב מורנו הרב רבי חיים ויטאל, בשם רב האי גאון ז"ל, שקבלה בידם ובדוק ומנסה, שיש הצלחה בשמושד בנעם ומאריך באפוקי שבתא [בצאת השבת] באומר 'ברוך ה' המברך'.

האר"י ז"ל היה מתפלל מתוך הספר כדי שיבין מאד. והכל לפי מה שהוא אדם, אם יוכל לבין יותר טוב בעיניו סגורות, יתפלל בעיניו סגורות, ואם טוב לו להתפלל מתוך הספר, יתפלל מתוך הספר.

ולפי דעתי, כגון אנו יתמי דיתמי, יותר טוב להתפלל מתוך הספר, דגהי דאפלו אם מתפלל בלי לב ולא ידע מאי קאמר, הלשון סרביה נקיט, וחזקת שליח עושה שליחותו (עירובין לא): ומחזיקין טיבותא לרישין דכי מטי ל'מודים'

ב

יותר צריך לזהר בדרך במצוות, בגון תפלה, ציצית ותפילין. ולא יחוש ללעג הגוים לבטל מצוה, חלילה מעשות זאת. וצריך להשמר מאסור קל וחמור ולהתנהג בחסידות בכל הבא מידו בלכתו בדרך, מאחר שכל הדרכים בחזקת סכנה ובמה יאזר חיל להנצל אם לא בתורה ומעשים טובים שהם בתרים בפני הפרענות.

והן אמת כי הדבר קשה להיות זהיר וזריז בדרכים, אבל השעה צריכה לכך להזדרז ולדחוק עצמו כל מה שיוכל, ועל בגון זה אמרינו כל אשר בכחך לעשות, עשה.

ומה טוב שישתדל מאד לקיים דברי חכמים שאמרו (פסחים ב.) לעולם יצא אדם בדי טוב ויבגס בדי טוב. וממילא ירויח שיתפלל במלון בהגן, כי המתפלל בדרך מתפלל תפלה קצרה קטופה וחטופה. וידוע מאמר רבותינו זכרונם לברכה שאמרו (ברכות יד, א) המתפלל ויוצא לדרך, הקדוש ברוך הוא עושה לו חפציו. ולכן אם יוצא לדרך אחר חצות, יקדים להתפלל מנחה בביתו, וגם לבגס הוא טוב מאד ותחיה בעליה, וכמה פעמים יש דרך שאחריה דרכי מות על שאינו נזהר בזה.

ובפרט בערב שבת צריך לזהר יותר ויותר לנוח בעוד היום גדול, והכיניו את אשר יביאו (שמות טז, ה) - לשבת. ומה טוב ומה נעים אם יהיו שפתותיו דובבות בדברי תורה בפיו בעליפה, תושיה תשמר עליו, וקרא קתיב (דברים ו, ז) ודברת גם בלכתך בדרך. והרגיל בספר הזהר הקדוש בעניני יראת מעלת המחלה בדרך ושונה, אליו רעה לא תאנה, כי מלאך ה' סביבו חונה. על זה נאמר (תהלים קיט, א) אשרי תמימי דרך ההלכים בתורת ה'.

ה

איש אשר חננו ה' עשה, ישיש בעשרו גם בעולם הזה, ויחי נחת יחיה, ויהא ממעט בעסק כדי שיוכל לעבד את בוראו ולעסוק בתורה, על ידי שיהיו לו משרתים, ותהא מלאכתו נעשית על ידי אחרים.

והן אמת, כי בענין המשרתים רבה רעתם, כי הן בעון אנשי אמונה אבדו, ומתקנים עליהם מרבה עבדים מרבה גזל (אבות ב ז), ומתוך כך נועלים דלת בפני הרוצים להיות משרתים, וגורמים רעה לעצמם ולאחרים, ורעה להבעלי בתים שבוחרים להיות עמלים בעצמם עמל גדול ויגיעה רבה לעשות כל עסקם על ידי עצמם, כי מה יעשו מאחר שאין מוצאין אנשים נאמנים שיוכלו להאמין בהם למסר ממונם בידם בלי פחד.

אמנם אם ימצא משרת נאמן נקי בפנים ועושה מאהבה רצון רבו ובנאמנות גמורה, וממון רבו חביב עליו ומשמרו שמירה מעליה, כמו שעשה אבינו יעקב בצאן לכן הרשע, עד שאמר "הייתי ביום אכלני חרב וקרח בלילה ותדד שנותי מעיני" (בראשית לא, מ), במשרת כזה יאחז בו ולא ירפנו.

והנדר כדי שיהא המשרת נאמן לרבו, שגם האדון יהא אוהב נאמן להמשרת ולא יגער בו כל כך, ולא יבזנו ולא יחרפנו אם עשה דבר שלא כהגן בשוגג ויצא מתחת ידו דבר שאינו מתקן, כי כל אדם כוזב, רק הצור תמים פעלו.

וגם יתן לו קצבה כפי הצריך לו לצורך הוצאתו והותה, באופן שיעשה קרן, כדי שברב הימים יעשה גם הוא לביתו ויהיה אדון לעצמו וחפשי מאדוניה, כי לא יתכן שיהא עבד עולם. ויתן לו בסגר פנים יפות גם יתר על הקצבה מנות ומתנות, ויעשה אופנים שירויח על ידו באופן שתשבע עינו בהיות לו די מחסורו אשר יחסר לו, באופן שלא יצטרך לגנוב ולגזל.

סדר היום

הכולל הלכות והנהגות ישרות ערוכות על הסדר על עניני התפילה וכוונותיה סדר אכילה, סדר משא ומתן וסדר הנהגת יום השבת מלוקטים ומנוקדים מספרי רבינו אליעזר פאפו זיע"א "חסד לאִלִּפִּים" ו"בית תפילה"

לקבלת העלון בדוא"ל נא לשלוח לכתובת: orotpele@gmail.com

הופיע ויצא לאור הספר

דן ידיך

על התורה והמועדים

להשיג בחנויות הספרים המובחרות

רחוב מינצברג 5 ירושלים טל. 02-6413780
פקס. 077-4040720 | orotpele@gmail.com